

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1917 kl. 3 e. m.

Memorial, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens åttonde huvudtitel.

(2:a avd.)

Statsutskottet, som erhållit del av kamrarnas beslut i anledning av utskottets utlåtande nr 8 angående regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, får här nedan framställa de förslag, vartill samma beslut befunnits föranleda.

1:o).

I *punkten 10* under åttonde huvudtiteln av statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva.

Utskottet hade i sitt ovanberörda utlåtande, under *punkten 10*, hemställt, att riksdagen måtte för arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva.

I en vid punkten fogad reservation hade herr C. J. G. Swartz m. fl. hemställt, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, måtte till arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läro-

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 29 häft. (Nr 38).

verksbiblioteket i Linköping anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva.

Första kammaren har antagit det förslag, som innefattas i den vid punkten avgivna reservationen, varemot andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen till arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping anvisar på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, att utgå enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren för arvodesökning åt bibliotekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping anvisat på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 1,500 kronor att utgå enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.»

2:o).

I *punkten 50* under åttonde huvudtiteln hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, till anordnande vid konsthögskolan av utsträckt undervisning i dekorativ konst.

Utskottet hade i sitt ovanberörda utlåtande, under *punkten 48*, hemställt, att Kungl. Maj:ts framställning icke måtte av riksdagen bifallas. I en vid punkten fogad reservation hade herr C. J. G. Swartz m. fl.

hemställt, att riksdagen måtte anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, till anordnande vid konsthögskolan av utsträckt undervisning i dekorativ konst.

Första kammaren har med avslag å utskottets hemställan antagit det förslag, som innefattas i den av herr Swartz m. fl. vid punkten avgivna reservationen, varemot andra kammaren bifallit utskottets framställning.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen till anordnande vid konsthögskolan av utsträckt undervisning i dekorativ konst anvisar på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 2,000 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren avslagit Kungl. Maj:ts förevarande framställning.»

3:o).

I *punkten 63* under åttonde huvudtiteln hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Uppsala av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, därsammastädes uppföra dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skulle efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomme universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna, ävensom att för ändamålet höja det ordinarie an-

slaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor.

Utskottet hade i sitt ovanberörda utlåtande, under *punkten 60*, hemställt, att riksdagen måtte, med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Uppsala av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, därsammastädes uppföra dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skulle efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomme universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna,

ävensom för ändamålet höja det ordinarie anslaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor.

I en vid *punkten* fogad reservation hade herr *C. G. Ekman* m. fl. hemställt, att riksdagen med avslag å Kungl. Maj:ts förevarande framställning måtte till arvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala med åliggande att biträda professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande av undervisnings- och examinationsskyldigheten i hans ämnen enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelades, anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 4,500 kronor.

Första kammaren har bifallit vad utskottet hemställt, varemot andra kammaren bifallit den vid *punkten* fogade reservationen.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Uppsala av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, därsammastädes uppför dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skall efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konst-

historia, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna,

ävensom för ändamålet höjer det ordinarie anslaget till universitetet i Uppsala, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren med avslag å Kungl. Maj:ts förevarande framställning till arvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala med åliggande att biträda professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande av undervisnings- och examinationsskyldigheten i hans ämnen enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas, anvisat på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag högst 4,500 kronor.»

4:o).

I punkten 94 under åttonde huvudtiteln hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till arvode åt en lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande av undervisnings och examinationsskyldigheten i hans ämnen enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelades, anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 4,500 kronor.

Vidare hade i två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *H. Cavalli* och den andra inom andra kammaren av herr *M. Sommelius*, hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition i åttonde huvudtiteln, punkt 94, att, med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Lund av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, därsammastädes uppfördes dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i

konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skulle efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomme universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna, ävensom att för ändamålet höja det ordinarie anslaget till universitetet i Lund, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor.

Utskottet hade i *punkten 90* av sitt förenämnda utlåtande hemställt, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning och med bifall till ovanberörda motioner, med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Lund av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, därsammastädes uppföra dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skall efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna,

ävensom för ändamålet höja det ordinarie anslaget till universitetet i Lund, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor.

I en vid *punkten* fogad reservation hade herr *C. G. Ekman*, m. fl. hemställt, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å ovanberörda motioner, måtte till arvode åt en lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande av undervisnings- och examinationsskyldigheten i hans ämnen enligt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t komme att meddelas, anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 4,500 kronor.

Första kammaren har bifallit vad utskottet hemställt, varemot andra kammaren bifallit den vid *punkten* fogade reservationen.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och med bifall till ovanberörda motioner, med uteslutande ur utgiftsstaten för universitetet i Lund av den under avdelningen A) Avlöningar m. m., a) Professorer m. fl., filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen, uppförda professuren i estetik samt litteratur- och konsthistoria, darsammastädes uppför dels en professur i litteraturhistoria med poetik och dels en professur i konsthistoria med konstteori, av vilka den ena skall efter Kungl. Maj:ts bestämmande övertagas av nuvarande professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria, båda de nya professurerna med enahanda avlöningsförmåner, som tillkomma universitetsprofessorer i allmänhet, och med skyldighet för tjänsternas innehavare att vara underkastade de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkoren och bestämmelserna,

ävensom för ändamålet höjer det ordinarie anslaget till universitetet i Lund, universitetsstaten, med ett belopp av 7,500 kronor, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutit, att med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å ovanberörda motioner till arvode åt en lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda professorn i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande av undervisnings- och examinationsskyldigheten i hans ämnen enligt de närmare bestämmelser som av Kungl. Maj:t meddelas, anvisat på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 4,500 kronor.»

5:o).

I en inom första kammaren av herr *H. Fahlén* väckt motion hade hemställts, att riksdagen måtte *dels* medgiva, att en statssamskola må upprättas i Sollefteå stad, under villkor att staden ej blott tillhandahåller erforderliga undervisningslokaler och bostad eller hyresersättning åt rektor, utan även till statsverket årligen inbetalar ett belopp, mot-

svarande en fjärdedel av den vid samskolan anställda lärarpersonalens begynnelselöner, dock att under övergångstiden endast skall inbetalas ett belopp, motsvarande 400 kronor för termin för varje vid läroverket inrättad samskoleklass, till dess alla klasserna blivit inrättade, varefter från och med påföljande kalenderår full avgift skall erläggas; mot vilket åtagande staden äger rätt att av lärjungarna i samskolan upptaga terminsavgifter, dock ej till högre belopp eller under strängare villkor för befrielse än som stadgas rörande de avgifter, som av realskolornas lärjungar erläggas till statsverket; *dels* föreskriva, att första och andra klasserna i samskolan skola upprättas med ingången av läsåret 1918—1919 samt att vid början av varje följande läsår skall upprättas ytterligare en klass, i ordning nedifrån räknat, intill dess samskolan blivit färdigbildad; *dels ock* för inrättandet vid samskolan från och med den 1 juli 1918 av en rektorstjänst och en första lärarinnebefattning från och med 1918 höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med erforderligt belopp.

Utskottet hade i sitt ovanberörda utlåtande, under *punkten 136*, hemställt, att förevarande motion icke måtte av riksdagen bifallas.

I en vid utlåtandet fogad reservation hade herr *C. J. G. Swartz* m. fl. hemställt om bifall till i berörda motion gjorda framställning.

Första kammaren har, med avslag å utskottets hemställan, antagit det förslag, som innefattas i den vid *punkten* avgivna reservationen, varemot andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt.

För denna frågas avgörande medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen *dels* medgiver, att en statssamskola må upprättas i Sollefteå stad, under villkor att staden ej blott tillhandahåller erforderliga undervisningslokaler och bostad eller hyresersättning åt rektor utan även till statsverket årligen inbetalar ett belopp, motsvarande en fjärdedel av den vid samskolan anställda lärarpersonalens begynnelselöner, dock att under övergångstiden endast skall inbetalas ett belopp, motsvarande 400 kronor för termin för varje vid läroverket inrättad samskoleklass, till dess alla klasserna blivit inrättade, varefter från och med påföljande kalenderår full avgift skall erläggas; mot vilket åtagande staden äger rätt att av lärjungarna i samskolan upptaga terminsavgifter, dock ej

till högre belopp eller under strängare villkor för befrielse än som stadgas rörande de avgifter, som av realskolornas lärjungar erläggas till statsverket;

dels föreskriver, att första och andra klasserna vid statssamskolan skola upprättas med ingången av läsåret 1918—1919 samt att vid början av varje följande läsår skall upprättas ytterligare en klass, i ordning nedifrån räknat, intill dess samskolan blivit färdigbildad;

dels ock för inrättandet vid samskolan från och med den 1 juli 1918 av en rektorstjänst och en första lärarinnebefattning från och med 1918 höjer reservationsanslaget till de allmänna läroverken med 7,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat icke bifalla förevarande motion».

6:o).

I tre särskilda inom andra kammaren av herr *E. A. Nilson* i Örebro väckta motioner hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att i och för indragning av militärövningarna vid de allmänna läroverken från och med år 1918 minska reservationsanslaget under åttonde huvudtiteln till de allmänna läroverken med 58,000 kronor, att i och för indragning av militärövningarna vid folkskoleseminarierna från och med år 1918 minska reservationsanslaget under åttonde huvudtiteln till folkskoleseminarierna med 8,500 kronor, samt att i och för indragning av militärövningarna vid de tekniska läroverken från och med år 1918 minska det ordinarie anslaget till den tekniska undervisningen med 5,000 kronor.

Utskottet hade i sitt ovanberörda utlåtande hemställt, i *punkt 141*, att riksdagen måtte i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de allmänna läroverken från och med år 1918 minska reservationsanslaget till dessa läroverk med 53,000 kronor, i *punkt 163*, att riksdagen måtte i och för indragning av skjututbikang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 29 häft. (Nr 38.) 2

bildningsövningarna vid folkskoleseminarierna från och med år 1918 minska reservationsanslaget till folkskoleseminarierna med 8,500 kronor samt i *punkt 227*, att riksdagen måtte i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de tekniska läroverken från och med år 1918 minska det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken med 5,000 kronor.

I vid berörda punkter fogade reservationer hade herr *C. J. G. Swartz* m. fl. hemställt,

vid *punkt 141 a)* att det framställda förslaget om minskning i reservationsanslaget till de allmänna läroverken i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de allmänna läroverken ej måtte av riksdagen bifallas, samt

b) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida de nu vid de allmänna läroverken, folkskoleseminarierna och de tekniska elementarskolorna föreskrivna skjututbildningsövningarna måtte kunna avskaffas, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda,

vid *punkt 163*, att det framställda förslaget om minskning i reservationsanslaget till folkskoleseminarierna i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid folkskoleseminarierna ej måtte av riksdagen bifallas,

vid *punkt 227*, att det framställda förslaget om minskning i det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de tekniska läroverken ej måtte av riksdagen bifallas.

Första kammaren har, med avslag å vad utskottet hemställt, antagit de förslag, som innefattas i de vid dessa punkter avgivna reservationerna, varemot andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt.

Kamrarnas beslut skilja sig alltså därutinnan, att *dels* första kammaren icke bifallit utskottets förslag att i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de allmänna läroverken, folkskoleseminarierna och de tekniska läroverken vidtaga vissa minskningar i de till dessa undervisningsanstalter utgående ordinarie anslagen, under det att andra kammaren beslutat dessa anslagsminskningar, *dels ock* första kammaren beslutat skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Då någon sammanjämkning beträffande sistnämnda beslut icke torde kunna äga rum, lär frågan om skrivelse hava förfallit. För avgörandet av anslagsfrågorna

medelst gemensam omröstning får utskottet föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen icke bifaller de i ovanberörda motioner framställda förslagen om minskning i reservationsanslaget till de allmänna läroverken i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid dessa läroverk, i reservationsanslaget till folkskoleseminarierna i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid nämnda seminarier samt i det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid berörda läroverk, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att i och för indragning av skjututbildningsövningarna vid de allmänna läroverken från och med år 1918 minska reservationsanslaget till dessa läroverk med 53,000 kronor, vid folkskoleseminarierna från och med år 1918 minska reservationsanslaget till folkskoleseminarierna med 8,500 kronor samt vid de tekniska läroverken från och med år 1918 minska det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken med 5,000 kronor.»

Stockholm den 23 mars 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *O. M. Strömberg*, *H. H. K. Ericson*, *H. F. Lamm*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, *O. Bergqvist*, *A. C. Lindblad*,
I. E. G. Svensson, *K. A. Malmberg*, *N. O. Bruce* och *J. S. Almer* samt
från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *K. V. Rydén* i Malmö, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *G. Odqvist*, *E. A. Nilson* i Örebro, *A. Wiklund*, *J. Ström*, *A. Anderson* i Råstock, *J. Erlansson*, *K. O. Strid*, *G. R. J. Åkerman* och *J. A. Ingvarson*.
